

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ ТА ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОПОРНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ ЯК ЦЕНТРІВ УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Реєстраційний номер: 0118U003365.

Роки виконання: 2018–2020 рр.

Назва пріоритетного напрямку: Управління та економіка освіти.

Науковий керівник: О. М. Онаць, канд. пед. наук, ст. н.с. завідувачка відділу економіки та управління загальною середньою освітою Інституту педагогіки НАПН України

НАЙІСТОТНІШІ НАУКОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ВІДДІЛУ ЗА ЗВІТНИЙ РІК : 2020

Л. М. Калініна, докт. пед. наук, проф. ІІ НАПНУ

О. М. Онаць, канд. пед. наук, ІІ НАПНУ

Теоретично обґрунтовано організаційно-педагогічні засади та економічні умови функціонування опорних закладів освіти в умовах децентралізації освіти як центрів управління в умовах чинної нормативно-правової бази на концептуальних засадах людиноцентризму теорії активних систем. До таких організаційно-педагогічних засад відносимо: органіграми ОЗО різних типів; організаційно-структурні; організаційно-освітні; організаційно-методичні, організаційно-адміністративні; організаційно-господарські; організаційно-управлінські механізми за такими складовими: наукові методологічні підходи, принципи, закономірності, умови та чинники, механізми тощо такими. Це також організаційні ресурси та заходи; фінансове, кадрове, матеріально-технічне та інформаційне забезпечення; управління процесом розвитку (формування) особистості; створення системи розвитку професіоналізму педагогів; створення безпечного освітнього середовища і дизайну тощо.

З'ясовано умови та чинники, які забезпечують ефективність управління розвитком опорного закладу освіти: проектування і моделювання, забезпечення ефективної взаємодії суб'єктів освітнього та управлінського процесів у продуктивній професійній діяльності, що передбачає: створення програм особистісного і професійного зростання педагогічного працівників та керівників; самомотивацію; забезпечення творчої професійної діяльності та академічної свободи; економічну підготовку керівництва опорного закладу освіти й працівників; формування здібностей і мотивації своєчасно виявляти, осмислювати та усувати на практиці проблеми організаційного та соціально-економічного характеру; уміння ухвалювати обґрунтовані управлінські рішення та нести відповідальність за їх реалізацію; розвивати в собі підприємницький хист та орієнтацію на успіх в освітній, управлінській та фінансово-економічній діяльності.

Виявлено такі тенденції децентралізації управління освітою:

- *розроблено* відповідну нормативно-правову базу щодо організаційно-педагогічних засад, сфер відповідальності учасників управлінського процесу, рекомендації щодо формування органів управління освітою, алгоритм створення опорних закладів освіти тощо, хоча є чимало розбіжностей між різними нормативно-правовими документами, що ускладнює діяльність ОЗО;

ефективність управління опорними закладами в сфері освіти пов'язана з поняттями «ефективність освітньої політики», «ефективність освіти», «ефективність управління освітою», «ефективність управлінської діяльності», «ефективність діяльності закладу освіти», «децентралізація управління», «шкільна автономія», «ефективність діяльності керівника ОЗО» тощо;

формування і розвиток кадрового потенціалу педагогічного персоналу має відбуватися на всіх етапах управління ОЗО та його філіями: при визначенні цілей, стратегії, програми і напрямів діяльності ОЗО; шляхів і механізмів їх реалізації. Важливим завданням керівника опорного закладу освіти є створення системи розвитку професіоналізму педагогічних кадрів не тільки ОЗО, але і у філіях, які входять до його складу.

Доведено, що в процесі впровадження державно-громадського управління розвитком загальної середньої освіти, опорного закладу необхідна «трансформація класичного системного підходу від «жорсткого» методологічного підходу до «м'якого» та їх ефективне поєднання задля розгляду властивих йому ідей демократизації, гуманізації, модернізації управління.

Розкрито особливості форми управління загальною середньою освітою в ОТГ; подано авторську інтерпретацію істотних ознак розвитку освіти в об'єднаних територіальних громадах як тринарної соціокультурної системи «дитина – школа – громада» на дитино(людино)центристських та довірчих засадах: модель формування й розвитку особистості учня-Людини, гідного довіри, реалізація якої відбувається шляхом взаємодії на нових світоглядних засадах, опанування методами, формами, технологіями суб'єкт-суб'єктного і діалогічного спілкування, навчання за програмою «Уроки довіри в сучасній школі». *Сформульовано і теоретично обґрунтовано* тривекторний інноваційний розвиток опорної школи: «Школи формування довіри» – «Школи громадської довіри» – «Школи культури довіри».

Апробовано та впроваджено моделі та субмоделі: концептуальну модель опорного закладу освіти на довірчих засадах дитино(людино)центризму. На визначеному методологічно-теоретичному підґрунті розроблено та обґрунтовано *концептуальну модель багатовекторного розвитку опорної школи* як соціокультурної тринарної системи «дитина – опорна школа – громада» на довірчих засадах дитино(людино)центризму та з урахуванням принципу системології – принципу множинності моделей.

Розроблено пропозиції та практичні рекомендації органам державного управління, керівникам опорних закладів освіти та органам громадського самоврядування щодо упровадження децентралізованого управління в об'єднаних територіальних громадах.

